

דו"ח משיבת ועדת ההזנה לבקר, שהתקיימה ביום שני 10.5.1976

נוכחים:

ד"ר ש. אמיר, א. אסנהיים, מ. בלייברג, א. בן-אשר, ד"ר י. ברוקנמל, נ. ברמן, ש. דורי, מ. לוי, ד"ר ב. מחנאי, ד"ר צ. ניצן, ד"ר י. קלי, א. קציר, ש. ריון, ג. שפט ובנימין לב (יו"ר).

על סדר היום:

- (1) השינויים, שחלו במחירי חמרי המספוא;
- (2) שינוי השיטה להערכת האנרגיה במסגרת הערכת המזונות ומינון המזון;
- (3) דו"ח על המחקר בהזנת בקר — תכניות המחקרים לתקופה הקרובה ודיון על ההמלצות לגבי העדיפויות בביצועם.

1. השינויים במחירי המספוא

השינויים, שחלו לאחרונה במחירי המספוא, מפלים לרעה את מעלי הגירה, כי המזונות המ- שמישים להזנתם התיקרו, יחסית, יותר ממזונות המשמשים להזנת עופות. בהתאם לערכים המופיעים בטבלאות, ובהתיחס למחירים החדשים, כדאי להשתמש בגרגרי תירס וסורגום להזנת מעלי-גירה. עם זאת, לעתים קרובות הערכים הנ"ל אינם עומדים במבחן המצי- אות, כי גרגרי התירס מגיעים באחוז גבוה של רטיבות ובאיכות ירודה ובגרגרי הסורגום קיימת הבעיה של זנים עמידים לצפרים. גם גרגרי השעורה אינם בעלי טיב קבוע. מחיר גרגרי החטה במשק שווה למעשה לזה של גרגרי שעורה ובת- נאים אלה כדאי למשק להשתמש בגרגרי החטה להאבסת בעלי החיים.

הטיב הירוד של גרגרי המספוא וחוסר אחי- דותם גורמים נזק רב למשק בעלי החיים, היות והמספוא אינו נשמר ומתקלקל, ערכו פוחת, התנובה נפגעת והוצאות הייצור עולות. לפני שנים סוכם עם הנהלת משרד החקלאות ליבא גרגרי מספוא תוך הקפדה על הטיב, גם אם מחיר גרגרים אלה יהיה גבוה יותר. הודגש שוב, שאין מתיעצים עם גורמים מקצועיים ועם צרכני המס- פוא בקשר למדיניות הייבוא ומדיניות המחירים, על אף שבעבר היו הבטחות בקשר לכך. המחיר הנמוך, יחסית, של המזונות החלבוניים מעמיד בספק את כדאיות השימוש בתחליפי חלבון.

סוכם — לפנות להנהלת משרד החקלאות ולהצביע ולהתריע בפניה על המצב, שנוצר, ולהדגיש את הנזק הנגרם למשק החקלאי כתוצאה מהטיב הירוד של הגרגרים המיובאים, מהמחיר הנמוך של גרגרי חטה בהשוואה לגרגרי מספוא אחרים ומיחסי המחירים החדשים הפוגעים בענף הרפת יותר מאשר בענפים אחרים.

2. הערכת האנרגיה

דווח על פעולת הוועדה הבוחנת המלצות לשי- גוי השיטה להערכה ולמינון האנרגיה ומקווים, שהיא תסכם בקרוב את המלצותיה. לא ברור עדיין מה יהיו הסיכומים ועל כן עדיף להמתין למסקנות ולהמלצות החדשות ולא לעבור בצורה „פרטיונית“ לשיטה אחרת.

3. מחקר

ד"ר י. קלי וד"ר ש. אמיר פתחו את הדיון וסקרו את הנושאים העיקריים בהם עוסק המחקר בהזנת מעלי-גירה:

- (א) הזנת יונקים;
- (ב) הזנת פרות — כמות החלבון ותרכבות חנקן בלתי-חלבוניות;
- (ג) היחס בין מזון מרוכז למזון גס, כאשר הדגש מושם על הזנת פרות לאחר ההמ- לטה ובעיות חילוף החמרים בגופן;
- (ד) מנות שלמות ומזון כולל;
- (ה) השימוש בזבל עופות וזמינות המינרלים שבו;

להתרשם מהמצב הנוכחי בו מחיריהם של המזון-נות החלבונים הם נמוכים. מצב זה עלול להש-תנות בעתיד הקרוב והמטרה לטווח הארוך היא למעט ככל האפשר בשימוש במזונות אלה להזנת בעלי-חיים.

עד כה לא נמצאו בניסויים הבדלים בין הטי-פולים השונים בהם הושו עגלות עד לחדשי ההריון הגבוהים. מנת הביקורת השלילית הכילה 5% חלבון כללי נעכל בלבד. הבעיה בגידול עגלות מגיל חצי שנה ועד להריון גבוה היא כנראה, רמת האנרגיה ולא כמות החלבון במנה. במנה מכופתת של מזון מרוכז אפשר להכליל עד 3% אוריאה. בשלבים הראשונים של השי-מוש בזבל עופות היו בעיות טכניות והניסוי עדיין לא סוכם.

גם הניסוי בפרות חולבות עדיין לא הסתיים. האביסו מנות לקיום הגוף בתוספת שלוש רמות חלבון — 30, 50 ו-70 גרם לייצור ק"ג חלב. בטיפולים אחדים הוחלף חלק מהחלבון באוריאה ואוריאה פוספט. לפי סיכומים ראשונים נראה, שהטיפול שכלל 50 גרם חלבון (ללא אוריאה) הביא לתוצאות הטובות ביותר, והטיפול עם רמת החלבון הנמוכה היה הגרוע ביותר. תכולת השומן בחלב היתה גבוהה יותר בטיפולים שכללו או-ריאה.

בשלב הבא מעוניינים לערוך ניסוי עם פרות מרבנות תנובה בתנאי משק. בדיון ציון, שרצוי לערוך את הניסוי בתנאים הדומים לאלה השו-רים בארץ ולפי ההמלצות הקיימות ולהשוות 40, 50 ו-60 גרם חלבון נעכל לייצור ק"ג חלב ולא בתנאים קיצוניים.

ד"ר ש. אמיר דיווח על ניסוי הנערך ביחסי מזון גס ומזון מרוכז תוך השוואה בין קש לשחת. מנות המזון של הבקר הכילו: 10% קש, או 10%; 30%; ו-60% שחת מהחומר היבש במנה. בשל-בים יותר מאוחרים של התחלובה גדלה כמות המזון הגס. הניסוי עדיין לא סוכם, אך מסתמנת נטיה לעליה בתנובת חלב-מושה שומן ככל שעו-לה כמות השחת במנת הפרות. מאידך, פרות אלה מפסידות יותר ממשקל גופן.

(1) תחמיצים — ההשפעה של הקמלה כימית ושל השימוש בחמרי שימור שונים על איכותם;

(2) מייגבינה וחמרים דומים;

(3) השימוש בקש מטופל בדרכים שונות. הנושאים העיקריים לעתיד הקרוב הם:

(א) צריכת מזון של פרות לאחר ההמלטה, שהיא הגורם העיקרי המגביל את תנובתן;

(ב) הכנה, הקמלה, שימוש בחמרי שימור ועוד בתחמיצים חרפיים (דו-גידול);

(ג) דרכים להבאת המזון ישירות לקיבה האמי-תית (חלבונים ושומנים מוגנים) במטרה לשפר את ניצול המזון ולהגביר את השימוש בשומנים במנה;

(ד) מנות שלמות — מנות אופטימליות לייצור ברמות תנובה שונות;

(ה) בדיקת מזונות גסים ומזונות מרוכזים במשק;

(ו) הערכת המזונות ומינונם.

ד"ר צפרירה ניצן דיווחה על העבודות הנע-שות בהזנת יונקים, שמטרתן היא להגיע לצריכת חלב מינימלית ולשימוש מירבי במוצרים צמחיים. אין להיות מושפע מהמצב הנוכחי, בו קיימים עודפי חלב, ולהשתמש בחלב להגמעת העגלות, כי הדבר אינו רצוי מבחינה כלכלית גם בתנאים אלה ולבטח אינו בא בחשבון לטווח הארוך.

בוחנים את אזורי מערכת העיכול בהם נעשים עיכול הפחמימות (עמילן), השומנים והחלבונים ובהתאם לכך את האפשרויות להחליף חלב ומו-צרי במנות היונקים בתחליפים שונים ואת דרכי השימוש בתחליפים אלה.

המחקר בשטח זה אינו עוסק יותר בהשוואת תחליפי חלב שונים, אלא בבעיות יותר יסודיות, כגון האפשרויות והדרכים לניצול עמילן, שומן וחלבון צמחי.

ד"ר ישראל ברוקנפל מסר על ניסויים הנע-רכים בתרכובות חנקן בלתי-חלבוניות (אוריאה) וזבל עופות כתחליף לחלבון בגידול עגלות וב-הזנת פרות חולבות ברמות חלבון שונות. אין

אים הקשורים בגידול היונקים ובפיתוח השימוש בתרכובות חנקן בלתי-חלבוניות. על אף המצב התקציבי הקשה יש להביא בחשבון את הצורך במחקרים בסיסיים לטווח ארוך בנוסף למחקרים לצרכים אקטואליים. יש לבחון האם ניתן למצוא פתרון לחלק מהבעיות האקטואליות בעזרת תצפיות במשקים.

בדיון צויין, שבין החוקרים נעדר מומחה לבעיות המינרלים.

ר ש,ם,

בנימין לב

המחלקה לבקר, ש.ה.מ.,
משרד החקלאות

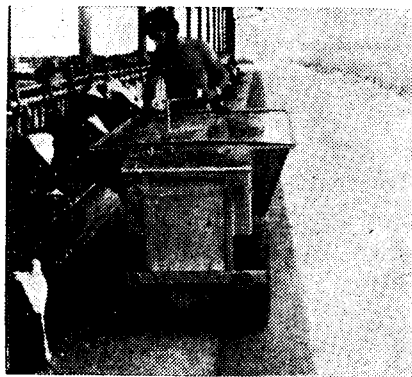
בדיון לגבי עדיפויות המחקר לשנים הקרובות צויין:

(א) יש חשיבות ראשונה במעלה לבחינת ההרכב המזין של מזונות, לגיבוש שיטה להערכת המיזון, בעיקר לאור האפשרות של שינוי שיטת הערכת המזונות. כל זאת, תוך הדגשת הזנתן של פרות מרבית תנובה.

(ב) החדרת השימוש בחמרים שאינם מקובלים ביותר ובחינתם בתחמיצים למיניהם, תוך שימוש בחמרי הקמלה ובחמרי עזר להחמצה ועוד.

(ג) גם במצב הנוכחי, בו קיימים עודפי חלב ומחיר הכוספות הוא נמוך, יש להמשיך במחקר בנושאים השונים, בפיתוח הנוש-

עגלה לחלוקת תערובת ברפת

העגלה בעבודה ברפת בקיבוץ יסודות

מהנדס לרנר אלכסנדר

ציוד ללול ורפת

איזור התעשייה החדש, רח' 2 מס' 113, ת"א.
ת.ד. 11457 טל. 39143 ; 33321

- ✱ הנעה חשמלית ממצברים
- ✱ קיבול 500 ליטר (כ-350 ק"ג)
- ✱ גובה — רק 90 ס"מ
- ✱ רוחב 105 ס"מ
- ✱ אורך — 175 ס"מ
- ✱ חלוקה רצופה, ניתן לכוון כל כמות המנה הרצויה
- ✱ דיוק החלוקה גבוה מאוד
- ✱ הפעלה פשוטה, תימרון קל.
- ✱ עגלות שלנו עובדות במשקים: אייל, יסעור, גבים, תימורים, רבדים, אשדות-יעקב מאוחד, חצרים, גרופית ויסודות.